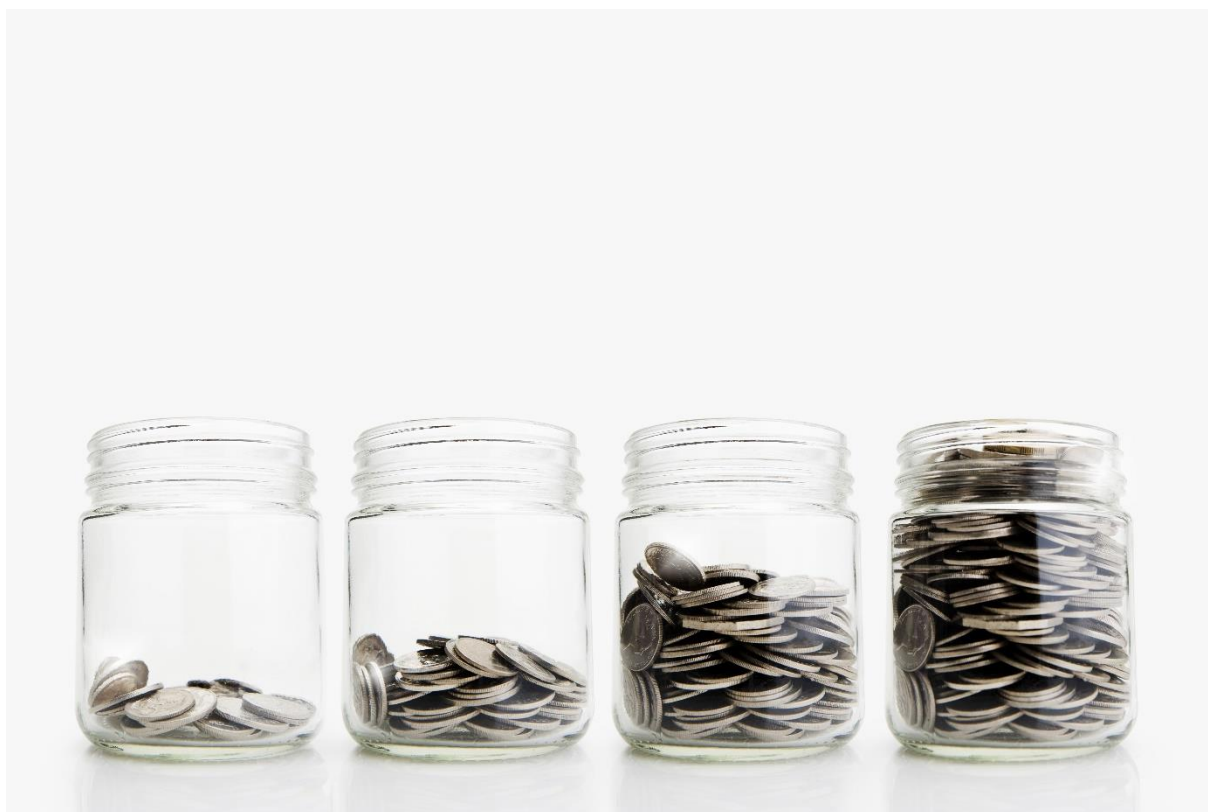

Beleidsplan Schuldhulpverlening

Gemeente Landgraaf 2026-2029

Schulden voorkomen, klein houden en oplossen

Voorwoord

Eigenlijk zou iedereen genoeg inkomen moeten hebben om fatsoenlijk rond te komen want ik zie een voldoende inkomen als een van de voorwaarden om uit de schulden te blijven. Als gemeente hebben we hier geen invloed op, behalve dat we noodverbanden kunnen leggen door middel van ons minimabeleid.

Naast te weinig inkomen zie ik ook dat mensen door pech, denk aan verlies van werk of ziekte, hun vaste lasten niet meer kunnen betalen, die lasten niet snel genoeg aan de nieuwe situatie kunnen aanpassen en daardoor in de schulden raken. Van genoeg inkomen ontstaat dan een situatie van te weinig inkomen.

En wat ik ook zie is dat mensen steeds meer aangemoedigd worden om nu te kopen waarbij het steeds makkelijker wordt om achteraf te betalen. Althans zo lijkt het, want over de extra kosten die dat met zich meebrengt én de problemen die ontstaan als alles dan afbetaald moet worden daar gaat het dan niet over.

Ik snap dat iedereen wil meedoen, zeker als je jong bent. En ik snap ook dat lang niet iedereen de consequenties overziet als je meer uitgeeft dan je in je beurs hebt.

Wat ik graag wil is de inwoners van Landgraaf financieel gezond houden door ervoor te zorgen dat ze zelf hun financiën in de greep hebben. En als ze dat niet zelf kunnen hen hierbij ondersteunen, liefst nog voordat er echte schulden ontstaan. Daarom deel ik de oproep van de mensen die nu al gebruik maken van schuldhelpverlening:

laat je zo snel als mogelijk helpen

En, wat ik daar nog aan wil toevoegen. Die hulp is voor alle inwoners van Landgraaf gratis. Ga naar Welsun of de Kredietbank, zij kunnen helpen!

Landgraaf, mei 2026

Christian Wilbach

Wethouder schuldhelpverlening

Samenvatting

In dit plan wordt de koers uitgezet voor de uitvoering van de schuldhulpverlening in de komende 4 jaar. Hiervoor is gekeken naar de landelijke ambities en de bestuurlijke afspraken hierover, waarbij vooral het Nationaal Programma Armoede en Schulden én de invoering van de basisdienstverlening van invloed zijn op de manier waarop schuldhulpverlening vorm krijgt. Daarnaast hebben binnen de Kredietbank Limburg de laatste jaren een aantal relevante ontwikkelingen plaatsgevonden, die van invloed zijn op de werkwijze en samenwerking. Ook de vastgestelde Toekomstvisie Landgraaf 2050 “natuurlijk leven en beleven” geeft richting aan het beleid in het kader van schuldhulpverlening omdat kunnen meedoen, ontwikkelen, participeren, werken en zoveel als mogelijk zelf regie voeren over het eigen leven alleen mogelijk is bij een stabiele financiële situatie.

Terugkijkend naar de uitvoering vanaf 2021 zien we dat de indertijd gekozen visie deels minder past bij de inzichten die er nu zijn omdat stress maakt dat mensen niet goed meer de eigen regie kunnen voeren. Qua aantallen hebben we gezien dat er meer vroegsignalen zijn ontvangen dan waar we indertijd van uit zijn gegaan en tegelijkertijd hebben we gezien dat het vervolgens bereiken van deze groep een lastige opgave is, waarbij we tot en met 2024 niet de groei in schuldhulpverlening gezien hebben zoals in de prognose was opgenomen. De mensen die gebruik maken van schuldhulpverlening zijn, zoals uit een uitvraag is gebleken, tevreden over de ondersteuning die geboden wordt. Op basis van de ervaringen én de mening van de klanten zijn conclusie getrokken voor de toekomstige vormgeving die vertaald zijn in een 6-tal aanbevelingen.

Dit alles is meegenomen om te komen tot de visie, doestellingen en ambities voor de komende 4 jaar. Hierbij is het zo snel als mogelijk bieden van rust en stabiliteit het uitgangspunt, waarbij de aanpak van schulden gezien wordt als een van de fundamenteën om de Toekomstvisie Landgraaf 2050 te verwezenlijken. Aangesloten wordt ook op de binnen de Kredietbank geformuleerde visie: voorkomen, duurzaam oplossen of stabiliseren van problematische schulden. Als beoogd effect streven we naar een afname met 50% van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030 ten opzichte van 2015. Daarnaast willen we in 38% van de vroegsignalen contact krijgen met betrokkene.

Om de ambitie te realiseren kiezen we voor een benadering via 4 sporen: voorkomen of klein houden van schulden, meer mensen met schulden bereiken, schulden regelen en stabiel voor de toekomst en duurzaam schuldenvrij. Deze 4 sporen vertalen we naar wat dit voor de aanpak in de praktijk betekent waarbij we ook kijken naar onze samenwerkingspartners en de rol die zij hierbinnen hebben.

Monitoring vindt onder andere plaats via de door de partners op te stellen rapportages, waarbij we ernaar streven om aan te sluiten op landelijke monitoring. Qua financiering gaat het vooral om al bestaande financiering van onze partners.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

1.	Inleiding.....	5
2.	Aanleiding	5
3.	Doel en resultaat	5
4.	Leeswijzer	5
5.	Landelijke en lokale ontwikkelingen.....	6
5.1	Landelijke ambities en bestuurlijk afspraken	6
5.2	Wettelijke taak.....	7
5.3	Basisdienstverlening	7
5.4	Ontwikkelingen Kredietbank Limburg	7
5.5	Toekomstvisie Landgraaf 2050	8
6	Beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhelpverlening 2021-2024	9
6.1	Terugblik 1: visie en vormgeving	9
6.2	Terugblik 2: de verwachte aantallen	10
6.3	Wat hebben we in de praktijk gezien (analyse)	10
6.4	Wat vinden de mensen die gebruik maken van schuldhelpverlening	16
6.5	Wat betekent dit voor de toekomstige vormgeving (conclusies)	19
6.6	Hoe vertalen we dit naar het nieuwe beleidsplan (aanbevelingen)	21
7	Visie, doelstellingen en ambitie	22
7.1	Visie, missie en doelstelling	22
7.2	Ambitie	24
8	En nu de praktijk!.....	25
9	Met wie werken we samen en wat doen zij	29
10	Monitoring en financiering	30
10.1	Monitoring	30
10.2	Financiering	30
	Bijlage 1.....	33
	Bijlage 2	38

1. Inleiding

Als middelgrote gemeente kent Landgraaf binnen het sociaal domein problematiek met een omvang die groter is dan op basis van de omvang van de gemeente verwacht mag worden. Problematiek die zelden op een terrein is terug te voeren en over het algemeen van meervoudige aard is. Schulden komen zelden alleen, en dat geldt zeker ook voor Landgraaf. En, alhoewel dit plan vooral ingaat op de aanpak van schulden, moeten we ons daarbij blijven realiseren dat dit een onderdeel moet zijn van een meer integrale aanpak. Tegelijkertijd maakt dat het hebben van schulden de weg naar andere zaken zoals werk of opleiding blokkeert, en daarmee is de aanpak van schulden een essentieel onderdeel om de samenleving, zoals die is neergelegd in Landgraaf 2050 te kunnen realiseren.

2. Aanleiding

De directe aanleiding is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs), die voorschrijft dat iedere gemeente om de 4 jaar een beleidsplan moet vaststellen. Ons laatste plan dateert van 2021 en had daarmee in 2025 een opvolger moeten krijgen. Met de vaststelling van een nieuw plan voor de periode 2026 tot en met 2029 wordt hieraan, met een jaar vertraging, invulling gegeven.

3. Doel en resultaat

Met dit plan wordt de koers bepaald voor het gemeentelijk beleid op het gebied van schuldhelpverlening voor de komende 4 jaar, zodat op basis daarvan via uitvoeringsplannen gewerkt kan worden aan de realisatie van dit plan. In dit plan zijn twee, ambitieuze, doelen benoemd waarbij we voor de realisatie ook afhankelijk zijn van externe factoren. Inzet is om het aantal mensen binnen onze gemeente dat problematische schulden heeft terug te dringen én het bereik van de vroegsignalering te vergroten.

4. Leeswijzer

In dit plan worden in hoofdstuk 5 allereerst de landelijke en lokale ontwikkelingen geschetst, omdat die van belang zijn voor de invulling van het beleid in de komende 4 jaar. Vervolgens kijken we in hoofdstuk 6 terug op de uitvoering van het vorige beleidsplan en wat we daaruit leren voor de toekomst. In dit hoofdstuk laten we ook de mensen aan het woord die gebruik maken van schuldhelpverlening, om af te sluiten met aanbevelingen. De visie, doelstellingen en ambities voor de komende 4 jaar zijn opgenomen in hoofdstuk 7, waarbij deze in hoofdstuk 8 naar de praktijk vertaald worden. Hoofdstuk 9 laat zien wie onze samenwerkingspartners zijn en wat hun rol is en hoofdstuk 10 gaat in op de monitoring en financiering.

5. Landelijke en lokale ontwikkelingen

5.1 Landelijke ambities en bestuurlijk afspraken

Er zijn veel landelijke ontwikkelingen op het gebied van schuldhulpverlening. Enerzijds spelen er allerlei factoren waardoor mensen schulden krijgen waar de gemeente geen invloed op heeft. Denk bijvoorbeeld aan de uitbreiding van de mogelijkheden van “after-pay”. Anderzijds wordt er vanuit het Rijk ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening.

Als gemeente hebben we geen invloed op factoren als landelijk incassobeleid, commerciële kredietverstrekking of de bestaansonzekerheid die inwoners ervaren. En deze factoren bepalen voor een groot deel of inwoners in de schulden komen.

Daarnaast bestaat de gehele schuldenketen uit veel publieke en private organisaties die verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van schulden, het verantwoord incasseren van schulden en het oplossen van problematische schulden. Van kredietverstrekker, tot incassobureau en uiteindelijk de schuldhulpverlening. Wat opvalt is dat de gehele schuldenketen onvoldoende samenwerkt of soms tegengestelde belangen heeft. Deze veelvoud van oorzaken maakt het erg moeilijk om het aantal mensen met schulden terug te dringen.

Landelijk is afgesproken dat alle gemeenten zorgen voor een basisniveau aan schuldhulpverlening. Doel hiervan is het vergroten van het bereik en de kwaliteit van gemeentelijke schuldhulpverlening en het gelijktrekken van de hulpverlening van gemeenten. Zodat de hulp toegankelijk wordt en in elke gemeente uit minimaal dezelfde elementen bestaat. De gemeente houdt wel de mogelijkheid om de hulpverlening te laten aansluiten bij de lokale structuren van hulp en ondersteuning. Deze afspraken zijn neergelegd in de basisdienstverlening.

De ambitie van het Rijk is om het aantal personen met problematische schulden in 2030 te halveren. In 2024 ging het nog om 726.000 huishoudens. De invoering van de basisdienstverlening moet ervoor zorgen dat het aantal mensen dat met hulp van de gemeente duurzaam schulden oplost verdubbelt.

Een van de maatregelen die inmiddels genomen is is dat de aflossingsperiode van schulden van 3 jaar teruggebracht is naar 18 maanden.

In juni 2025 is het Nationaal Programma Armoede en Schulden gelanceerd. Dit programma zet in op:

- het voorkomen van geldzorgen
- kleine zorgen blijven klein door eenvoudige toegang tot hulp en ondersteuning
- hulp als het tegenzit door het beperken van de negatieve effecten van geldzorgen
- meer grip en overzicht door passende dienstverlening voor mensen en
- perspectief voor de toekomst door het oplossen van armoede en schulden.

Deze 5 actielijnen worden uitgewerkt in activiteiten, waarbij deels het rijk zelf aan zet is maar ook sprake is van taken voor de gemeenten, die breder zijn dan alleen schuldhulpverlening. Hiervoor zijn ook deels extra middelen vrijgemaakt. In bijlage 1 zijn de actielijnen en de activiteiten opgenomen.

5.2 Wettelijke taak

Als gemeente zijn we verplicht om schuldhulpverlening aan onze inwoners aan te bieden, waarbij de raad iedere 4 jaar een plan vaststelt dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening. Hoofdzaken van het te voeren beleid over de integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat inwoners schulden aangaan die ze niet kunnen betalen krijgen een plek in het plan. Vereiste onderdelen zijn de te behalen resultaten, de maatregelen genomen om de kwaliteit te borgen en de manier waarop de integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd. Ook moet aandacht zijn voor de manier waarop de samenwerking met schuldeisers vorm wordt gegeven. En daarnaast staat in het plan binnen welke termijn het eerste gesprek nadat een inwoner om hulp heeft gevraagd plaatsvindt en hoe de schuldhulpverlening aan gezinnen met minderjarige kinderen wordt vormgegeven. De uitvoering van het plan ligt bij het college.

5.3 Basisdienstverlening

De basisdienstverlening bestaat uit een aantal elementen waarmee gemeenten geïnspireerd en gestimuleerd worden om aan de slag te gaan. Belangrijke elementen van deze basisdienstverlening vormen de grotere focus op begeleiding, coaching en nazorg voor de inwoner en de inzet van flankerende hulp. In bijlage 2 vindt u een weergave van alle elementen én een vertaling naar een zogenaamde routekaart financiële zorgen.

5.4 Ontwikkelingen Kredietbank Limburg

Binnen de beleidsperiode van het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 hebben binnen KBL een aantal relevante ontwikkelingen plaatsgevonden. Zo is een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld met als uitgangspunt dat bevoegdheden aan de KBL gedelegeerd worden, tenzij er redenen zijn om dat op onderdelen niet te doen. Daarnaast is een van de grotere gemeenten niet langer GR-partner en heeft met de overblijvende gemeente een strategieontwikkeling plaatsgevonden waarbij ook gekeken is naar de financiering. Vanuit de strategieontwikkeling is de missie, visie strategie en ambitie van de KBL als volgt vastgesteld:

- Onze missie is het voorkomen, duurzaam oplossen of stabiliseren van (problematische) schulden van onze inwoners in samenwerking met maatschappelijke partners.
- In de visie van het bestuur is KBL binnen de GR regio, dé expert op het gebied van schuldhelpverlening.
- De strategie om diensten aan te bieden is die van mass customization.
- De ambitie die daarbij hoort is een afname in het aantal huishoudens met problematische schulden. En om de GR wat deelnemende gemeenten betreft te laten groeien.

Het maatschappelijk effect dat beoogd wordt is een afname van 50% huishoudens met problematische schulden¹ in 2030 ten opzichte van 2015.

2026 staat in het teken van de start van de vertaling van de strategie naar de uitvoering, wat zowel gevolgen heeft voor de werkwijze binnen de KBL als ook voor de samenwerking met de gemeentelijke partners.

Qua financiering is een nieuwe verdeelsleutel afgesproken, waarbij gekozen is voor 2 onderdelen: bestaanslasten en verbruikslasten, waarmee de continuïteit, kwaliteit van dienstverlening en toekomstbestendigheid gewaarborgd zijn. De bestaanslasten worden verdeeld op basis van de CBS-index Problematische schulden én de afname in de afgelopen 3 jaar, beiden voor 50%. Voor de 1e 2 jaar geldt een ingroeimodel.

5.5 Toekomstvisie Landgraaf 2050

Anno 2050 is Landgraaf uitgegroeid tot een gemeente waar de hechte, inclusieve en levendige gemeenschap centraal staat en de bewoners zelfredzaam zijn. Binnen Landgraaf maken mensen deel uit van een breed sociaal netwerk van burens, vrienden en familieleden. Dit is terug te zien in het actieve verenigingsleven in de wijken. De gemeente ondersteunt de samenredzaamheid en zorgt dat mensen niet tussen wal en schip vallen.

Met het “oog op de toekomst” streeft Landgraaf naar een brede welvaart en inwoners die gezonder zijn dan het gemiddelde van Nederland omdat de sociaaleconomische achterstanden zijn ingelopen. De langjarige aanpak waarin het kind centraal staat moet hieraan bijdragen. Gezonde voeding, meer beweging, een goede praktische en/of theoretische opleiding en doorstromen naar een leuke baan in de Regio Parkstad en over de

¹ Een huishouden heeft een problematische schuld wanneer onder meer één van de volgende situaties geldt voor ten minste één persoon uit het huishouden: een betalingsachterstand bij DUO, een geregistreerde betalingsachterstand bij het Bureau Kredietregistratie (BKR), een schuld bij de Belastingdienst, Dienst Toeslagen of CJIB (lichte verkeersovertredingen¹¹), een registratie als wanbetaler op grond van de zorgverzekeringswet, een lopende minnelijke schuldregeling (geregistreerd bij BKR) of lopend Wsnp-traject. Per schuldregistratie geldt een eigen definitie wanneer de schuld of achterstand problematisch is (ontleend aan Naar een beter werkende schuldenketen, IBO problematische schulden, 2024)

landsgrenzen zijn allemaal onderdeel van die aanpak. Onze visie is dat elk kind, ongeacht de thuissituatie, kan meedoen en zich in een gezonde, stimulerende omgeving optimaal kan ontwikkelen. Ons doel is dat elk kind passende zorg krijgt, indien nodig, met ouders als eerste verantwoordelijken voor hun ontwikkeling. We streven naar gelijke kansen en een samenleving waarin ieder kind volwaardig kan meedoen en zich optimaal kan ontwikkelen.

We willen dat inwoners in kwetsbare posities – voor zover mogelijk – zelf regie kunnen voeren over het eigen leven en kunnen omgaan met de uitdagingen in het leven. Verder willen we dat volwassenen zo gezond mogelijk blijven leven, zodat hun kansen om gezond ouder te worden, toenemen.

Iedereen in Landgraaf kan participeren op zijn niveau, waarbij werken de hoogst mogelijke vorm van participatie is. Iedereen in Landgraaf heeft een inkomen waarmee hij in zijn levensonderhoud kan voorzien.

6 Beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening 2021-2024

6.1 Terugblik 1: visie en vormgeving

Het beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening 2021-2024 is geschreven op basis van de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Het grootste verschil bestond uit de introductie van de vroegsignalering.

De in het plan opgenomen visie was gebaseerd op de brede visie binnen het sociaal domein, waarbij in 1^e instantie werd uitgegaan van eigen verantwoordelijkheid en ondersteuning die erop gericht is om deze weer zelf te kunnen dragen. Een tijdelijk of permanent vangnet is alleen dan beschikbaar als dat niet lukt.

Uitgangspunt was dat schulden vrijwel nooit het enige probleem was en dat schaamte maakt dat mensen te lang wachten met zoeken van hulp, waarbij de hoge mate van ervaren stress het werken aan een oplossing belemmert. Daarom was maatwerk het uitgangspunt vanuit een integrale aanpak waarbij de mens achter de schulden voorop staat.

Qua vormgeving was de integrale aanpak geborgd door de ingang voor schuldhulpverlening te positioneren bij Welsun, ook vanwege de bestaande samenwerking met andere organisaties. Het besluit of en welke hulp nodig is en het daarbij behorende plan van aanpak was ook de bevoegdheid van Welsun, waarbij deze organisatie ook verantwoordelijk was voor het verzamelen van de benodigde gegevens. In de uitvoering werken Welsun en Kredietbank nauw samen. Als 2^e lijn was de Kredietbank verantwoordelijk voor onder andere het regelen van schulden en inkomensbeheer. Voor de uitvoering van de vroegsignalering is gebruik gemaakt van een apart systeem. Qua preventie is vooral ingezet op samenwerking met onze sociale dienst en verhuurders. De eerder opgezette samenwerking met onderwijs en maatschappelijk middenveld is tijdens corona verloren gegaan.

De insteek was om te zorgen voor rust en stabilisatie, ondersteuning die afgestemd was op de aard en omvang van de problematiek waarbij nazorg geboden wordt om het bereikte resultaat te bestendigen.

Voor de vormgeving van de schuldhulpverlening aan ondernemers is indertijd aangegeven dat op regionaal niveau gekeken wordt naar samenwerkingsmogelijkheden. Deze samenwerking heeft vorm gekregen in een aanbesteding van meerdere gemeenten, waarbij 2 gespecialiseerde bureaus gecontracteerd zijn.

Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van de mogelijkheid van het adviesrecht bij bewind, waarbij nadat het bewind is uitgesproken gekeken wordt of vanuit onze schuldhulpverlening een beter passend alternatief geboden kan worden.

6.2 Terugblik 2: de verwachte aantallen

Met de introductie van de vroegsignalering was de verwachting dat meer mensen een beroep zouden doen op schuldhulpverlening, en dat dit versterkt zou worden door een stijging van het aantal mensen met schulden als gevolg van corona. Omdat lastig te voorspellen is hoeveel mensen daadwerkelijk de weg naar de schuldhulpverlening weten te vinden zijn 3 varianten uitgewerkt, waarbij ervoor gekozen is om de minimumvariant te vertalen naar de uitvoering. In deze variant werd uitgegaan van een extra bereik van ongeveer 250 mensen met schulden.

In het kader van vroegsignalering zijn ook 3 varianten opgenomen, variërend van 1500 tot meer dan 4000 signalen op jaarbasis (zie onderstaande tabel).

	minimaal	gemiddeld	maximaal
per maand	127	217	353
per jaar	1524	2604	4236

Tabel 1 Aantal te verwachten vroegsignalen

Ten aanzien van de te verwachten instroom van ondernemers is geen prognose gemaakt. Wel is in financiële zin rekening gehouden met 10 casussen per jaar.

6.3 Wat hebben we in de praktijk gezien (analyse)

a. Inhoudelijk

De visie, gebaseerd op de brede visie binnen het sociaal domein, is in de praktijk minder geschikt gebleken voor mensen met schulden omdat het in 1e instantie uitgaan van eigen verantwoordelijkheid mensen die in de schulden zitten niet helpt. De ervaren stress staat het nemen van die verantwoordelijkheid in feite in de weg. Hier is andersom redeneren van belang: we vangen eerst op, en vandaar kijken we welke ondersteuning er tijdelijk of permanent nodig is met als doel iedereen zo maximaal als mogelijk regie over de eigen situatie te geven. De uitgangspunten en vormgeving hebben geleid tot een werkwijze waarin ruimte is voor integrale benadering en maatwerk voor zover nodig. Dat maakt dat de meerwaarde van een ingang bij onze welzijnsorganisatie nog steeds aanwezig is. De insteek

om te zorgen voor rust en stabilisatie, ondersteuning die afgestemd is op de aard en omvang van de problematiek waarbij nazorg geboden wordt om het bereikte resultaat te bestendigen past binnen deze benadering. De nauwe samenwerking tussen Welsun en Kredietbank is in de afgelopen jaren verstevigd, waarbij in 2025 gestart is met een pilot quickscan. Hierbij wordt snel duidelijk of mensen ondersteuning nodig hebben van de Kredietbank waardoor de juiste hulp snel van start kan en dubbele intakes voorkomen worden. Daarmee is het exclusief neerleggen van de poortfunctie en de bevoegdheid tot het toekennen van schuldhulpverlening inclusief het opstellen van het plan van aanpak bij Welsun niet meer passend aangezien Welsun een deel van de mensen snel overdraagt. Dit geldt ook voor het verzamelen van de gegevens die nodig zijn voor het opstellen van het plan van aanpak en de in dat verband te raadplegen systemen. Hierbij komt dat in de praktijk Welsun, omdat het geen overheidsorganisatie is, geen toegang kan krijgen tot alle benodigde systemen.

ISDBOL heeft in de afgelopen jaren het systeem voor de uitvoering van de vroegsignalering en de wijze van opvolging van de signalen op een proactieve manier uitgevoerd. Hierbij is steeds geprobeerd om, ook in samenwerking met Welsun, de respons te verhogen omdat deze achterbleef op de verwachtingen en de intensieve inzet van huisbezoeken hiermee niet lonend was. Wat overigens een landelijke tendens is. In het 2^e kwartaal van 2025 is gestart met een pilot, waarbij vanaf het begin van de vroegsignalering een persoonlijke benadering centraal staat.

Het samenwerken op het gebied van preventie is, zeker als het gaat om organisaties waar het praten over financiën en mogelijke financiële problemen niet vanzelfsprekend is, een uitdaging. En, daar waar het al lukt is het noodzaak om hier steeds over in gesprek te blijven. Dat laat de huidige samenwerking op dit gebied zien. Inmiddels is wel weer gestart om preventie richting het onderwijsveld, in samenwerking met JENS, vorm te geven.

De schuldhulpverlening voor ondernemers is vanaf medio 2023 neergelegd bij 2 bureaus, voor de duur van 2 jaar met mogelijkheid om 2 keer 1 jaar te verlengen. Op basis van een tussentijdse evaluatie met een van de bureaus is het contract tot en met juni 2026 verlengd. Daarna kan nog een keer verlengd worden. Dat betekent dat in 2026 deze dienstverlening opnieuw aanbesteed moet worden.

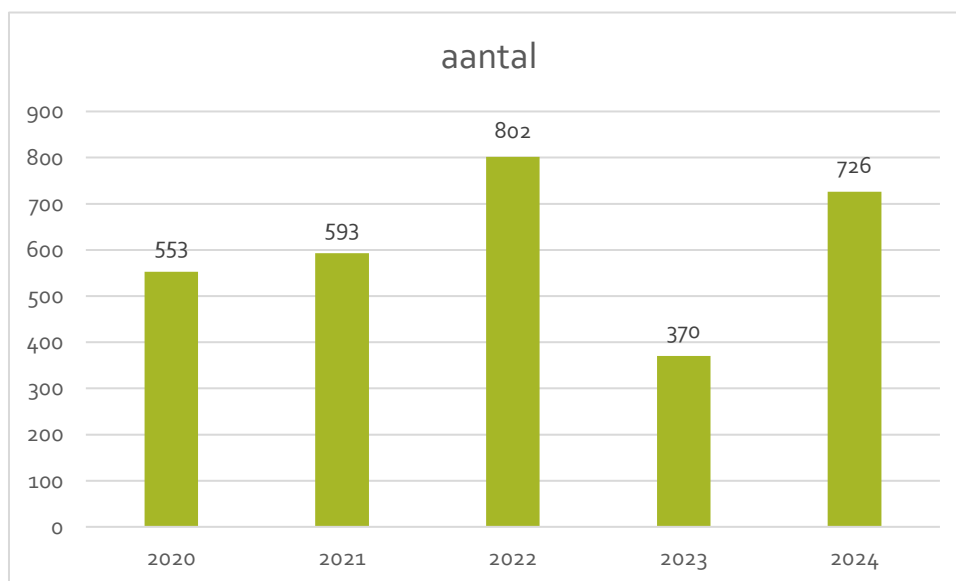
Met de uitvoering van het adviesrecht zijn we in april 2023 gestopt omdat dit gedurende 2 jaar dat dit uitgevoerd is niet heeft geleid tot (een advies om) een andere voorziening in te zetten dat het al uitgesproken bewind.

b. De aantallen

Instroom en doorstroom

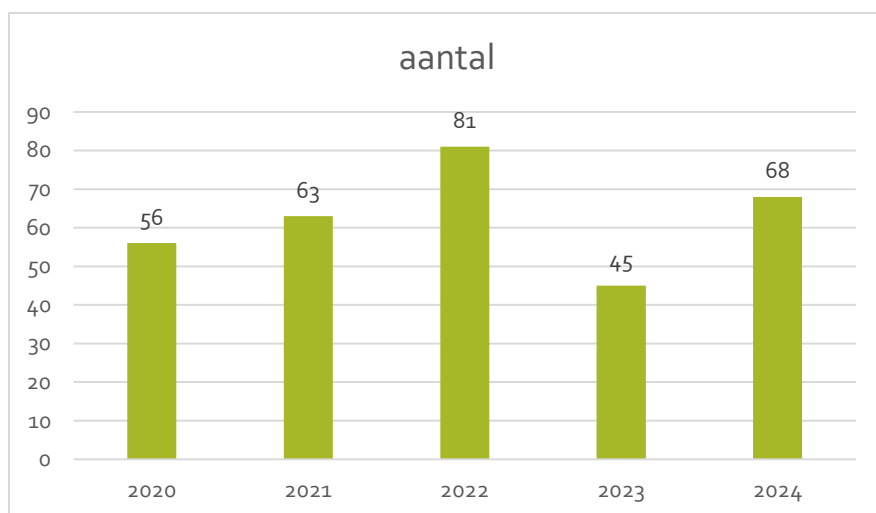
In onderstaande grafiek is aangegeven hoeveel mensen in de jaren 2020 tot en met 2024 door Welsun op het gebied van schulden ondersteund zijn. Dit zijn niet steeds nieuwe mensen geweest, omdat een traject over het jaar kan heenlopen en ook langjarig kan zijn,

als ondersteuning nodig blijft. Wat opvalt is het relatief hoge aantal in 2022. Hier zijn ook contacten meegenomen die niet hebben geleid tot een traject schuldhulpverlening. En daarnaast valt het relatief lage aantal in 2023 op. Alhoewel in dat jaar sprake is geweest van een aantal personele wisselingen bij Welsun kan dat niet de verklaring zijn omdat iedereen die aangegeven heeft hulp bij schulden te willen binnen de termijn opgepakt is. Wat de oorzaak dan wel is is niet te zeggen. Vervolgens zien we in 2024 een stijging, die doet vermoeden dat mensen die in de financiële problemen zitten minimaal 2 jaar wachten voor ze hulp zoeken. Dan zien we hier dus de 1^e instroom als gevolg van corona. Om te kijken van welke toename van een beroep op de schuldhulpverlening daadwerkelijk sprake is geweest vergelijken we de jaren 2020 en 2024, waarbij we zien dat sprake is geweest van een toename van 173. Alhoewel daarmee het extra bereik van 250 niet is gerealiseerd zien we wel een toename van het aantal mensen dat hulp krijgt bij hun schulden met 31%. Als we kijken naar de cijfers over de eerste helft van 2025 dan zien we dat 526 mensen in het kader van schuldhulpverlening door Welsun ondersteund worden. Bij deze cijfers moet wel opgemerkt worden dat het om zogenaamde standcijfers gaat: hoeveel mensen worden aan het einde van het (half)jaar ondersteund. Het totaal aantal cliënten kan daarmee hoger gelegen hebben.

Grafiek 1, aantallen schuldhulpverlening Welsun 2020-2024

De aantallen die vervolgens ingestroomd zijn bij de kredietbank laten een vergelijkbaar beeld zien. Dat blijkt uit onderstaande grafiek

Grafiek 2, aantallen doormeldingen naar KBL 2020-2024

Zoals aangegeven is in 2025 gestart met een pilot quickscan, waarbij bij een vermoeden van problematische schuld een medewerker van de KBL aansluit bij de intake. In de eerste helft van 2025 zijn 45 personen overgedragen aan de KBL. Dit betekent dat door deze pilot meer mensen doorstromen naar de KBL.

Vroegsignalering

In het kader van vroegsignalering zien we in de loop der jaren een toename van het aantal signalen, waarbij we vanaf 2023 meer signalen ontvangen dan op basis van de minimumvariant (1524 per jaar) verwacht werd. In deze periode is ook het aantal organisaties dat signalen afgeeft gestegen.

Melder	2021	2022	2023	2024
Energieleverancier	164	272	586	649
Woningcorporatie	41	134	151	249
Waterleverancier	788	493	570	663
Zorgverzekeraar	311	323	495	502
Totaal	1304	1222	1802	2063

Tabel 2 vroegsignalen per soort organisatie

Alle signalen worden opgevolgd, tenzij er redenen voor zijn om dat niet te doen omdat de persoon bijvoorbeeld al bekend is binnen de schuldhulpverlening of heeft aangegeven niet benaderd te willen worden. Op basis van de ernst van het signaal vindt opvolging plaats door een huisbezoek of postkaart.

Opvolging	2021	2022	2023	2024
Bewoner is al bekend	84	0	12	42
Geen actie: Melding is onterecht	45	2	0	2
Geen actie: Uitsluitingsgrond BRP	0	117	165	157
Huisbezoek	173	267	378	399
Huisbezoek, crisis	0	1	0	17
Laatste Melding Energie/Water	0	0	107	223
Niet oppakken	55	4	0	1
Niet oppakken/ Geen actie	0	112	159	244
Postcard Energie	82	147	232	226
Postcard Huur	16	67	75	34
Postcard Water	607	335	312	358
Postcard Zorg	151	170	352	337
Niet ingedeeld	91	0	10	23
Totaal	1304	1222	1802	2063

Tabel 3 wijze opvolging vroegsignalen

Daar waar een of meerdere contactpogingen zijn geweest leidt dat veelal niet tot daadwerkelijke ondersteuning omdat mensen niet reageren op het aanbod of omdat ze bijvoorbeeld zelf al actie hebben ondernomen of gaan ondernemen. Onderstaande tabel laat zien om welke redenen mensen geen hulp willen. Wat opvalt is de omvang van het aantal signalen waar geen sprake is geweest van contact.

Resultaat	energie	water	wonen	zorg
Definitief geen contact kunnen krijgen	600	1288	141	920
Geen behoefte aan onze hulp	47	23	19	43
Probeert zelf probleem op te lossen	71	40	35	83
Al betaald/ betalingsregeling getroffen	62	34	39	44
Ongeldige melding/niet opgepakt	16	8	29	15
Quick fix	2	0	0	3
Al bekend bij schuldhelpverlening	47	26	22	17
Verwijzing	4	1	0	1

Tabel 4 verdeling naar reden geen hulp nodig

Overigens wil dat niet zeggen dat vroegsignalering geen zin heeft. De waarde zit daarin dat mensen wel op de hoogte zijn van het aanbod, waarbij vanuit Welsun wordt aangegeven dat mensen na verloop van tijd toch om ondersteuning vragen. Dit is dan niet meer te herleiden tot de vroegsignalering. Aantallen zijn niet bekend, daarom is medio 2025 afgesproken dat als een inwoner zich meldt voor hulp bij schulden gevraagd wordt hoe hij op de hoogte was van het aanbod.

Om te kijken of de respons verhoogd kan worden is gedurende 3 maanden in 2025 een pilot uitgevoerd, waarbij in plaats van een briefkaart een deel van de personen gebeld wordt of, als dat niet kan, een email-krijgt (met de optie om via een button meteen aan te geven dat men hulp wil). De respons op de belrondes zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Respons	April	Mei	Juni
Persoon bereikt, wil geen hulp	4	16	15
Persoon bereikt, twijfelt nog over hulp	1	2	2
Persoon bereikt, wil hulp Welsun en gesprek gepland			1
Persoon bereikt, wil hulp Welsun maar geen gesprek gepland			
Persoon bereikt, wil hulp voorzieningenwijzer	1	1	
Persoon bereikt, wil hulp Welsun en voorzieningenwijzer			
Persoon bereikt, vanwege taalbarrière briefkaart gestuurd			
Persoon bereikt, al in beeld bij Welsun en wil geen hulp		1	
Persoon niet bereikt/telefoonnummer niet in gebruik	6	10	7
Persoon al eerder benaderd in belronde/huisbezoek	3		5
TOTAAL	15	30	30

Tabel 5 Respons pilot belrondes 2025

Te zien is dat er sprake is van toename van het persoonlijk contact, waarbij dit vooralsnog niet leidt tot een substantiële toename van mensen die hulp willen. Ten opzichte van de eerste 3 maanden van 2025 is het bereik in het 2^e kwartaal door deze pilot met ongeveer 10% gestegen (zie tabel 5 en tabel 6). Daarnaast ervaren de mensen die gebeld zijn, ook als ze geen hulp willen, het telefonisch contact als positief waardoor de kans dat ze in een later stadium alsnog een beroep op schuldhulpverlening doen vergroot wordt. Op de e-mails hebben mensen niet gereageerd.

	Bereikt	Bereikt %
Ja	60	18,99%
Nee	256	81,01%
Totaal	316	100,00%

Tabel 6 signalen januari t/m maart 2025

	Bereikt	Bereikt %
Ja	108	29,03%
Nee	264	70,97%
Totaal	372	100,00%

Tabel 7 signalen april t/m juni 2025

Overigens wijkt het bereik van 18,99% zonder de geïntroduceerde belronde niet af van het landelijke bereik. Uit onderzoek van onder andere Panteia in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van juni 2025 blijkt dat in 19% van de meldingen in kader van vroegsignalering daadwerkelijk contact wordt gelegd.

Ondernemers

Ondernemers hebben beperkt gebruik gemaakt van de schuldhulpverlening. Vanaf 2023 tot en met het 1^e kwartaal 2025 hebben in totaal 12 ondernemers een beroep op ondersteuning gedaan. Dit is minder dan waar bij het begrote bedrag rekening mee was gehouden (ongeveer 10 per jaar).

6.4 Wat vinden de mensen die gebruik maken van schuldhulpverlening

Gedurende 1 week heeft Welsun alle mensen die gebruik maken van schuldhulpverlening die in die week gesproken zijn 7 vragen voorgelegd.

Resultaat is dat er 16 ingevulde vragenlijsten zijn, waarbij dit weliswaar geen gevalideerde steekproef is maar wel een beeld oplevert wat de klanten vinden en ervaren.

De vragen en de reacties zijn onderstaand in tabelvorm weergegeven.

Maar eerst een aantal voor zichzelf sprekende quotes

ik krijg de ondersteuning die ik nodig heb. Ik ben blij dat jullie dit samen met mij hebben opgepakt, anders was het hier helemaal mis gegaan.

Ik had wel van schuldhulp gehoord, maar ik had geen flauw idee hoe ik dit moest aanpakken

meld je aan en laat je helpen

Door slechte ervaringen uit het verleden, is dat vertrouwen er niet. Wat ervoor zorgt dat ik eigenlijk geen hulp wil vragen

Achterstanden zijn weggewerkt. Ik kan weer zelfstandig verder

De rust die ik nu heb over mijn financiën, is heel fijn.

grafiek 3, hoe wisten mensen dat ze hulp bij Welsun konden krijgen

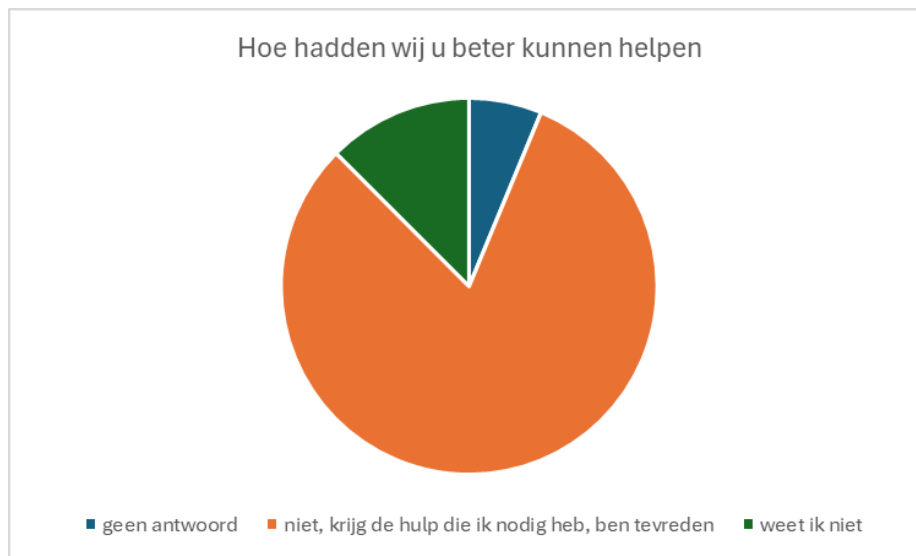
grafiek 4, hoe lang gewacht met vragen hulp

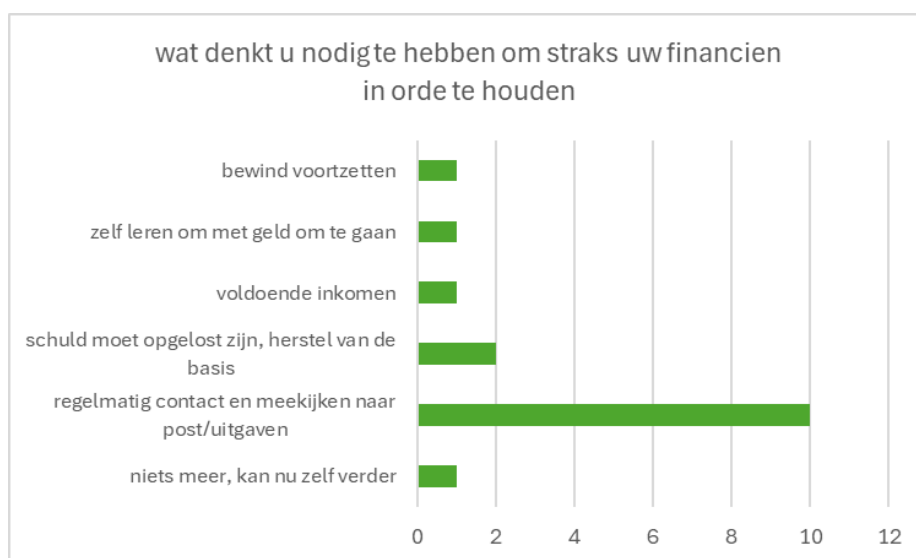
grafiek 5 wat maakt het makkelijker om hulp te vragen

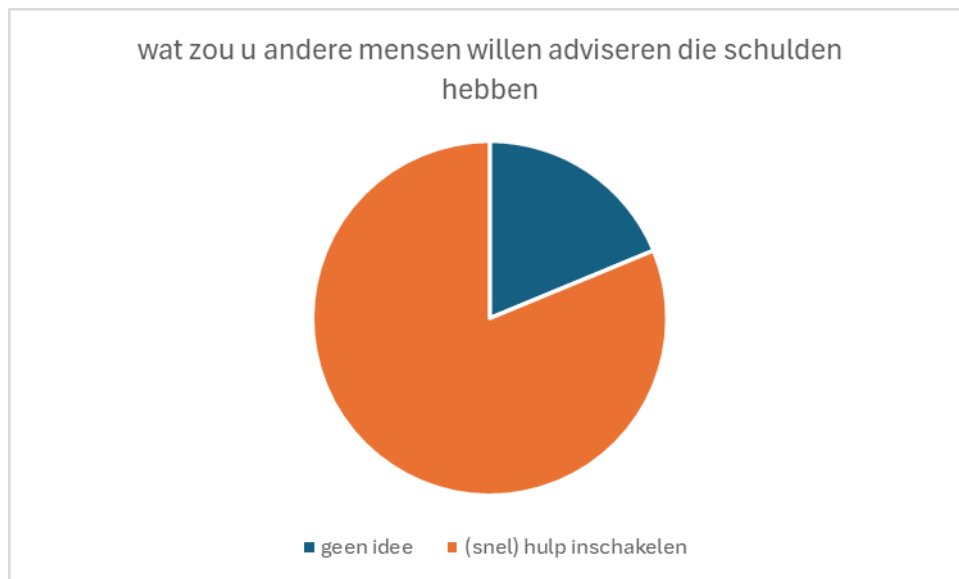
grafiek 6, hoe zijn eerste gesprekken ervaren

grafiek 7, hoe hadden we beter kunnen helpen

grafiek 8, wat nodig om financiën op orde te houden

grafiek 9, wat wordt aan mensen met schulden geadviseerd

Samenvattend blijkt uit de antwoorden dat de meeste mensen die gebruikmaken van schuldhelpverlening dit doen omdat ze hiernaar doorverwezen zijn door instanties of netwerk, waarbij opvalt dat het merendeel minder dan 2 jaar gewacht heeft met het vragen van hulp terwijl landelijk uitgegaan wordt van een periode van minimaal 2 jaar voordat hulp gezocht wordt.

Op de vraag hoe het makkelijker zou zijn geweest om hulp te vragen wordt door de meeste mensen niets naar voren gebracht. Wel wordt aangegeven dat eerdere informatie over de mogelijkheid én weinig vertrouwen in instanties hierbij een rol spelen.

De gesprekken zijn overwegend als goed of prettig ervaren waarbij de meeste mensen tevreden zijn over de hulp die ze krijgen. Voor een behoorlijk aantal mensen geldt dat ze in de toekomst regelmatig contact nodig hebben om mee te kijken naar post en uitgaven. Het advies van mensen die hulp gezocht hebben aan mensen met schulden is dat zij snel hulp moeten inschakelen.

6.5 Wat betekent dit voor de toekomstige vormgeving (conclusies)

Op basis van de analyse is in onderstaand overzicht weergegeven welke zaken we niet meer moeten doen, wat de moeite waard is om te behouden en wat anders zou moeten. Hierbij is ook rekening gehouden met de geschetste ontwikkelingen.

 niet meer doen	 behouden	 anders doen
Uitgaan van eigen verantwoordelijkheid	Integrale benadering aan de poort	Eerst opvangen en ondersteunen en daarna kijken wat tijdelijk of permanent nodig is
Dubbele intakes	Maatwerk (voor zover nodig)	(terug)geven van maximale eigen regie
Adviesrecht bewind	Werkwijze pilot quickscan	Mandaat voor toekennen schuldhelpverlening en opstellen plan van aanpak ook bij Kredietbank leggen.
Intensief inzetten van huisbezoeken bij vroegsignalering	Nauwe samenwerking Welsun en Kredietbank	Mandaat voor verzamelen gegevens en het daartoe raadplegen van de noodzakelijke systemen ook bij Kredietbank leggen.
	Regelen schulden en inkomensbeheer bij Kredietbank	Manier van benaderen in kader van vroegsignalering blijven ontwikkelen
	1 ^e fase uitvoering vroegsignalering bij ISDBOL, met afstemming KBL criteria	Preventie op een planmatige manier vormgeven en daarbij partners betrekken.
	2e fase uitvoering vroegsignalering bij Welsun, in samenwerking met KBL	Rol zelfstandigenloket in relatie tot schuldhelpverlening aan ondernemers anders invullen
	Huidige samenwerking met ISDBOL en verhuurders op gebied van preventie behouden	Benadering in kader van vroegsignalering: pilot ISDBOL met bellen, werkwijze continueren en in overleg met KBL bezien hoe de uitvoering verder vorm kan krijgen om bereik te vergroten
	Zorgen voor rust en stabilisatie, ondersteuning die afgestemd is op de aard en omvang van de problematiek met nazorg om het bereikte resultaat te bestendigen.	Communicatie over schuldhelpverlening naar instanties versterken én informatie hiervoor toegankelijker maken voor onze inwoners
	Continueren huidige vorm schuldhelpverlening voor ondernemers (nieuwe aanbesteding tbv voortzetting per juni 2027, met aanpassing rol zelfstandigenloket)	Nazorg zo inrichten dat er ondersteuning geboden blijft bij post en uitgaven.

Tabel 8 overzicht niet meer doen, behouden en anders doen

6.6 Hoe vertalen we dit naar het nieuwe beleidsplan (aanbevelingen)

Omdat we inmiddels weten dat uitgaan van eigen verantwoordelijkheid voor mensen met schulden niet werkt wordt aanbevolen om opvang, ondersteuning en het snel bieden van de juiste hulp centraal te stellen, dit met het doel om eerst te zorgen voor rust en stabilisatie om van daaruit maximale eigen regie te herstellen. Hiervoor zijn een integrale benadering, maatwerk waar nodig én nauwe samenwerking tussen de 2 kernpartners Welsun en KBL onder andere middels inzet van de quickscan nodig. De effectiviteit van deze samenwerking is optimaal als gebruik gemaakt wordt van elkaars expertise. Dat betekent dat regelen van schulden en inkomensbeheer en de daarmee verbonden zaken tot het domein van de KBL gerekend moeten worden en de integrale benadering tot dat van Welsun.

We hebben gezien dat we er weliswaar in slagen om meer mensen via de vroegsignalering te bereiken maar dat dat nog niet leidt tot veel meer mensen die via deze weg ondersteuning bij financiële problemen vinden. We hebben ook gezien dat ons bereik in de lijn ligt met het landelijk bereik. Daarmee blijft het een zoektocht hoe we het beste in contact kunnen komen met mensen die schulden hebben en ze vervolgens ertoe kunnen bewegen om de ondersteuning die we kunnen bieden te aanvaarden. Aanbevolen wordt om in de komende beleidsperiode te kijken naar hoe we de “zachte kant” van de vroegsignalering anders vorm kunnen geven. En, omdat we niet alleen met dit vraagstuk te maken hebben, ligt het voor de hand om dat samen met de 3 ketenpartners, KBL, Welsun en ISDBOL op te pakken.

Schulden oplossen is de ene kant, schulden voorkomen de andere. Preventie speelt daarbij een cruciale rol, waarbij structurele samenwerking met partners die deze rol ook kunnen invullen voorwaarde is. De ingezette lijn, waarbij samenwerking is gezocht met JENS, is door te zetten omdat we daarmee het bereik van jongeren kunnen vergroten. Daarnaast wordt aanbevolen om te kijken naar organisaties die in contact staan met mensen met een financiële kwetsbaarheid, om ook daar een preventieve aanpak neer te zetten. Voor de expertise op dit gebied kijken we vooral naar KBL en Welsun.

Wat we hebben gehoord van onze inwoners die gebruik maken van schuldhulpverlening is dat ze behoefte hebben aan een stuk nazorg om hun financiën en administratie op orde te houden. Ze kunnen daarvoor nu op eigen verzoek bij Welsun terecht. Daarmee is voorzien in die behoefte voor die groep die inderdaad de vraag stelt. Maar niet iedereen zal dit doen en bovendien draagt het steeds ad-hoc verlenen van de gevraagd ondersteuning ook niet bij aan het werken naar financiële zelfstandigheid. Daarom is de aanbevelingen om nazorg meer planmatig in te richten.

We hebben gezien dat het beroep op schuldhulpverlening vooral loopt via doorverwijzing van instanties en netwerk. Via onze website maar ook via de van met name Welsun wordt informatie verstrekt over de mogelijkheden van schuldhulpverlening. Vraag is of de manier waarop we nu communiceren voldoende passend is om zowel iemand met schulden als zijn netwerk in de breedste zin van het woord te bereiken. En, een tweede vraag is of we met

onze communicatie op dit moment bijdragen aan preventie van schulden. Daarom wordt aanbevolen om de manier waarop we nu communiceren waar nodig aan te passen, zodat deze zich richt op meerdere doelgroepen en zowel een preventieve functie heeft als de toegang tot schuldhelpverlening laagdrempeliger maakt.

Ondernemers worden nu ondersteund via het Zelfstandigenloket Maastricht op grond van het Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen én twee commerciële bureaus, waarbij vanuit praktisch oogpunt het besluit over het al dan niet toekennen van ondersteuning door deze bureaus bij Welsun ligt. Omdat deze laatste rol alleen van technische aard is én om de rol van het zelfstandigenloket in relatie tot de schuldhelpverlening te versterken is in 2025 de wens uitgesproken om de beschikkingsbevoegdheid op dit punt neer te leggen bij het zelfstandigenloket. Aanbeveling is om te streven naar realisatie hiervan in 2026. Voor het overige is de aanbeveling om de huidige werkwijze vooralsnog te handhaven.

7 Visie, doelstellingen en ambitie

7.1 Visie, missie en doelstelling

We hebben geconstateerd dat de visie, zoals die neergelegd is in het beleidsplan 2021-2024, in de praktijk minder geschikt is voor mensen met schulden omdat het in 1e instantie uitgaan van eigen verantwoordelijkheid mensen die in de schulden zitten niet helpt.

Voor de toekomst kiezen we een andere benadering omdat mensen met schulden over het algemeen veel stress ervaren waardoor ze nauwelijks hun eigen verantwoordelijkheid kunnen dragen. Het uitgangspunt is daarom om de situatie zo snel mogelijk beheersbaar te maken, rust en stabiliteit te bieden, en daarna verder te kijken.

Onze koers, vastgelegd in de Toekomstvisie Landgraaf 2050, is ook bepalend voor de schuldhelpverlening. De aanpak van schulden is een van de fundamenten om de visie te verwezenlijken. Daarom formuleren we hier geen aparte doelstelling, maar volstaan met kort aan te geven hoe het hebben van schulden in de weg staan van het bereiken van de doelen.

In het IBO-rapport “naar een beter werkende schuldenketen” wordt daarover het volgende gezegd. Problematische schulden zijn niet alleen een individueel, maar ook een maatschappelijk probleem. Ze zetten de bestaanszekerheid onder druk, zitten sociale participatie in de weg en leiden tot veel gezondheidsproblemen. Als samenleving moeten we de lasten hiervan collectief dragen. Op basis van een grove becijfering komt de rekening neer op meer dan 500 euro per inwoner per jaar.²

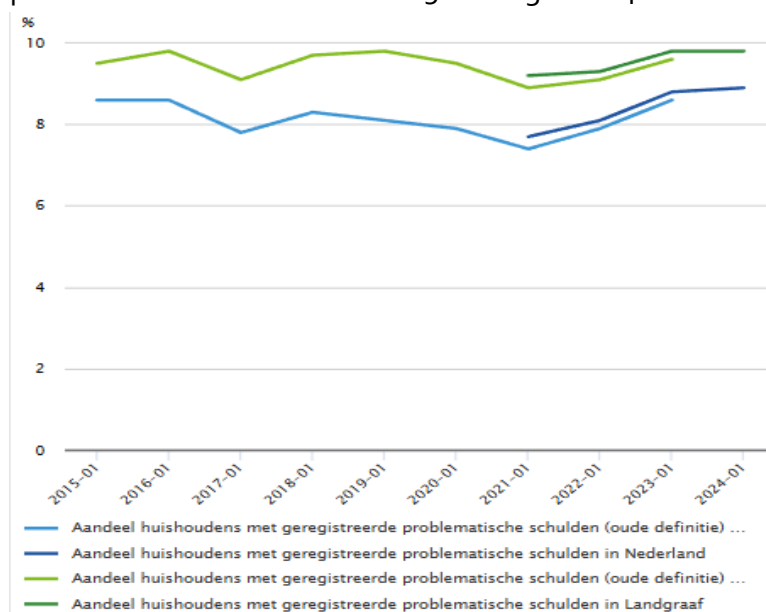
In dit rapport wordt ook aangegeven dat het hebben van problematische schulden leidt tot langdurige stress, fysieke en mentale gezondheidsproblemen en gevoelens van schaamte, eenzaamheid en uitsluiting. Dit zorgt niet alleen voor veel menselijk leed maar ook voor

² Naar een beter werkende schuldenketen, IBO problematische schulden, 2024

hoge maatschappelijke kosten. Naast de directe kosten die de vele partijen in de schuldenketen maken, gaat het hierbij om indirecte kosten, zoals meer verzuim, productiviteitsverlies en extra zorguitgaven. Er zijn ook nog derde-orde-effecten, zoals minder goede schoolprestaties en ontwikkelmogelijkheden van kinderen uit huishoudens met problematische schulden. De redenen waarom mensen in een situatie van problematische schulden komen, zijn divers en complex. Het kan komen door een laag inkomen, maar ook door een samenloop aan levensgebeurtenissen, zoals het verlies van werk of een echtscheiding. Ook kan er sprake zijn van andere problematiek, zoals laaggeletterdheid of gezondheidsproblemen.³

Voor de missie sluiten we aan op de door de deelnemende gemeenten geformuleerde missie voor de KBL: Voorkomen, duurzaam oplossen of stabiliseren van problematische schulden van onze inwoners in samenwerking met maatschappelijke partners.

Ook voor het te bereiken maatschappelijk effect dat beoogd wordt sluiten we daarop aan: een afname van 50% huishoudens met problematische schulden in 2030 ten opzichte van 2015. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het aandeel huishoudens met problematisch schuld vanaf 2015 tot begin 2024 te zien⁴.

grafiek 10 aandeel huishoudens met problematische schulden, bron CBS Schuldenproblematiek in beeld

³ Naar een beter werkende schuldenketen, IBO problematische schulden, 2024

⁴ Vanaf 1 januari 2021 is er een toename van het aantal en aandeel huishoudens met geregistreeerde problematische schulden te zien. Deze toename is toe te wijzen aan een stijging van het aantal nog openstaande vorderingen voor toeslagen en overige belastingaanslagen. Er zijn twee oorzaken die deze stijging mede verklaren: Ten eerste zijn in 2020 en 2021 in verband met de coronacrisis verschillende regelingen voor ondernemers ingezet waardoor zij uitstel van betaling konden krijgen. Ten tweede zijn in deze periode door de Belastingdienst en Dienst Toeslagen de invorderingsmaatregelen voor toeslagen en overige aanslagen tijdelijk stopgezet. Dit had als gevolg dat vorderingen en aanslagen langer open bleven staan dan voorheen. Dit, in combinatie met het feit dat de afbakening voor een problematische belastingschuld binnen dit onderzoek ongewijzigd is gebleven, zorgt voor een toename van het aantal schulden dat het CBS als problematisch definieert. Een nadere analyse laat zien dat zonder deze ondernemers- en pauzeringsmaatregelen het aantal en aandeel schuldenaren waarschijnlijk lager en daarnaast stabiel was geweest tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2024.

Deze grafiek laat zien dat in de afgelopen jaren sprake is geweest van een wisselend beeld, waarbij de cijfers voor Nederland een vergelijkbaar beeld zien, met als uitkomst dat het aantal Landgraafse huishoudens in 2024 met problematische schuld ten opzichte van 2015 gestegen is in plaats van gedaald. In onderstaande tabel wordt dat verduidelijkt door zowel het percentage als het absolute aantal huishoudens met problematische schulden van 2015 en 2024 met elkaar te vergelijken.

	2015	2024
Aandeel huishoudens met problematische schuld	9,5%	9,8%
Aantal huishoudens met problematische schuld	1.650	1.750

Tabel 9 huishoudens met problematische schulden 2015-2024, bron CBS Schuldenproblematiek in beeld

Doel 1

Om het maatschappelijk effect te bereiken moet eind 2030 het aandeel huishoudens met problematische schulden gedaald zijn naar 4,75%, waarbij het in absolute zin dan om maximaal 825 huishoudens gaat.

Daarnaast willen we het bereik van vroegsignalering, in navolging van het doel uit het Nationaal Programma aanpak Armoede en Schulden, eind 2027 verdubbelen.

Als uitgangssituatie voor dit doel nemen we het eerste kwartaal van 2025, omdat we daar voor de beoordeling van de pilot het bereik bepaald hebben. Dit bedroeg 19% van het aantal signalen. Hierbij definiëren we bereik als het daadwerkelijk contact hebben gehad, waarbij dit niet persé hoeft te leiden tot schuldhulpverlening.

Doel 2

Daarmee kan doel 2 bepaald worden op contact krijgen in 38% van de vroegsignalen.

Voor de vormgeving van de uitvoering gaan we uit van de basisdienstverlening én de lijnen uit het Nationaal Programma Armoede en Schulden, voor zover we als gemeente daarbij een rol hebben, waarbij we uiteraard rekening houden met de conclusie en aanbevelingen die voortgekomen zijn uit de uitvoering in de afgelopen jaren én de reacties van de mensen die gebruik maken van schuldhulpverlening.

7.2 Ambitie

Meer mensen met schulden sneller bereiken én effectiever helpen, dat is onze ambitie voor de komende 4 jaar. En dat willen we doen langs de onderstaande 4 sporen.

a. Spoor 1: voorkomen of klein houden van schulden

Speerpunten hierbij vormen preventie en snel de juiste hulp inzetten. Inzet is gericht op het voorkomen van probleemschulden dan wel deze in een zo vroeg mogelijk stadium op te lossen.

b. Spoor 2: meer mensen met schulden bereiken

We willen zo snel mogelijk in contact komen met inwoners met geldzorgen en hen proactief de juiste hulp bieden. We doen dit ook door zoveel mogelijk drempels weg te nemen om hulp te zoeken, contact te leggen en vertrouwen op te bouwen. Vroegsignalering is hierbij een belangrijk instrument, om zo schulden in een zo vroeg als mogelijk stadium op te sporen.

c. Spoor 3: schulden regelen en stabiel voor de toekomst

We willen samen met onze inwoner afrekenen met het verleden, het hier en nu stabiliseren en bouwen aan zelfredzaamheid in de toekomst.

d. Spoor 4: duurzaam schuldenvrij

We ondersteunen onze inwoners om maximaal financieel redzaam te worden. Daarbij accepteren we dat een aantal van onze inwoners structureel ondersteuning bij hun financiën nodig heeft.

8 En nu de praktijk!

In dit hoofdstuk schetsen we hoe we de visie, doelstelling en ambitie vertalen naar de praktijk. Wat doen we al, wat is in ontwikkeling en waar moeten we onze inspanningen op richten. Dit doen we aan de hand van de sporen waarlangs we onze ambitie geformuleerd hebben.

Hulp start zo snel als mogelijk. Daarom is de afspraak dat de periode tussen het 1^e gesprek en de aanmelding zo snel als mogelijk plaatsvindt, waarbij de termijn maximaal 4 weken mag bedragen. Gezinnen met minderjarige kinderen krijgen altijd voorrang.

In principe helpen we iedereen met schulden. Maar, er kunnen uitzonderingen zijn. Mensen die bijvoorbeeld gefraudeerd hebben of steeds opnieuw schulden maken kunnen in uitzonderlijke gevallen geweigerd worden. Daarmee geven we uitvoering aan artikel 3, 2^e en 3^e lid van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. We stellen hiervoor geen richtlijnen op omdat het niet mogelijk is om vooraf te bedenken welke uitzonderingen zich in de praktijk aandienen. Dat betekent dat het aan de uitvoerende organisaties is om de afweging te maken.

a. Spoor 1: voorkomen of klein houden van schulden

Hoe voorkomen we dat mensen schulden gaan maken of, als ze al schulden hebben, niet nog meer schulden krijgen. Preventie is hier de sleutel. Omdat dat een breed begrip is, waar veel zaken onder vallen is focus aanbrengen belangrijk: waar gaan we ons de komende 4 jaar op concentreren.

Op de 1^e plaats op financiële educatie, waarbij we vooral willen bereiken dat alle Landgraafse jongeren al voor hun 18^e jaar financiële vaardigheden aanleren om zelf hun financiën op orde te brengen en te houden. En zich daarnaast bewust zijn van de risico's van het maken van schulden. Via onze partners Welsun, KBL en JENS zoeken we hiervoor de

samenwerking met het onderwijsveld, waarbij de gemeentelijke rol vooral faciliterend en stimulerend is en de partners in de uitvoering een rol hebben.

In het kader van financiële educatie willen we ons ook richten op kandidaten van ons eigen Mensontwikkelbedrijf, een groep die alleen al vanwege zijn financiële situatie kwetsbaar is. Hiervoor zoeken we in 1^e instantie de samenwerking met de Kredietbank Limburg.

We blijven, voor zover als mogelijk, via onze intergemeentelijke sociale dienst inzetten op het onderkennen van financiële problemen bij mensen die een aanvraag doen voor een uitkering in het kader van de Participatiewet. Daar waar sprake is van mogelijke financiële problemen en iemand aangeeft hierbij hulp te willen worden mensen doorgeleid naar Welsun.

Snel de juiste hulp is nodig om schulden klein te houden. Om dit te borgen zijn we in 2025 weer gestart met de zogenaamde quickscan, waarbij bij een vermoeden van problematische schuld het 1e gesprek gevoerd wordt met de professional van Welsun én Kredietbank. Na dit gesprek is duidelijk door wie de klant het beste geholpen kan worden. Hiermee zorgen we ervoor dat de klant snel door de juiste organisatie geholpen wordt en voorkomen we dubbele intakes. Klanten met problematische schulden worden hierdoor op het financiële vlak alleen nog door de Kredietbank ondersteunt, waardoor het logisch is dat de bevoegdheid voor het afgeven van de beschikking en het opstellen van het daarbij behorende plan van aanpak van Welsun overgaat naar de Kredietbank. Daarbij moet de Kredietbank voldoen aan de eis dat het besluit binnen 8 weken na het eerste gesprek genomen wordt.

Wat we in 2025 al gezien hebben is dat door deze werkwijze het aantal mensen dat hulp krijgt van de Kredietbank gestegen is, waardoor deels een verschuiving ontstaat van werkzaamheden. We gaan ervan uit dat hierdoor problematische schulden sneller opgelost kunnen worden. Waarbij we ook verwachten dat dit sneller zal gaan doordat de aflossingsperiode inmiddels van 36 naar 18 maanden is teruggebracht én het ontbreken van aflossingscapaciteit leidt tot een zogenaamd nul aanbod aan de schuldeisers.

In het kader van het convenant voorkomen huisuitzetting werken we samen met de 2 Landgraafse woningverenigingen, de Kredietbank, Welsun en ISDBOL, in eerste instantie om huisuitzettingen vanwege schulden te voorkomen. Deze samenwerking heeft ertoe geleid dat schulden snel gemeld worden én voorkomen wordt dat de schulden onnodig gaan stijgen. Deze samenwerking willen we in de komende periode dan ook continueren.

Ondernemers blijven we voorlopig ondersteunen met de dienstverlening die in samenwerking met een aantal andere gemeenten ingekocht is bij 2 professionele bureaus. Om meer ondernemers te bereiken én de ondernemers met financiële problemen in het kader van het bijstandsbesluit zelfstandigen gebruik maken van de dienstverlening van het zelfstandigenloket in Maastricht willen we dit loket ook een rol geven binnen de schuldhulpverlening, zodat de ondernemer met zo weinig als mogelijk loketten te maken

krijgt. Daartoe willen we de bevoegdheid voor het afgeven van de beschikking en het opstellen van het plan van aanpak voor deze specifieke doelgroep neerleggen bij dit loket.

Jongeren, voor zover ze al de weg naar de schuldhulpverlening weten te vinden, ondersteunen we met de reguliere instrumenten, waarbij we de wijze van benaderen in het kader van maatwerk zoveel als mogelijk op deze groep afstemmen. Daar waar nodig zetten we aanvullende instrumenten in, waarbij we uiteraard kijken naar mogelijke resultaten in relatie tot de kosten. Zo is in 2025 gekeken naar de aanpak vanuit het Jongerenperspectieffonds, waarbij de conclusie was dat de kosten niet konden opwegen tegen het resultaat omdat het realiseren van een groter bereik onder de doelgroep gaan onderdeel was van deze aanpak. Daarom gaan we vooral kijken wat onze partners binnen het lokaal jeugdbeleid hierin kunnen betekenen.

Bewind en budgetbeheer zien we ook als 2 belangrijke instrumenten om te zorgen voor het voorkomen en klein houden van schulden. Immers hiermee wordt de vaste lasten doorbetaald en krijgt de klant alleen het geld in handen dat vrij besteedbaar is. Vooral voor inwoners die nog onvoldoende op de hoogte zijn van hoe zaken werken, is dit een onmisbare schakel om schulden te voorkomen.

b. Spoor 2: meer mensen met schulden bereiken

De maatregelen uit spoor 1 zijn deels ook belangrijk bij het vergroten van het bereik van mensen met schulden.

Financiële educatie, zowel van jongeren als van kandidaten van het Mensontwikkelbedrijf kan ertoe leiden dat mensen uit deze groep de stap naar schuldhulpverlening zetten. Ook kunnen via deze weg ouders van jongeren of partners van kandidaten bereikt worden. Ook de check van onze intergemeentelijke sociale dienst op mogelijke financiële problemen is een maatregel waarmee het bereik vergroot wordt. En dat geldt ook voor de samenwerking om huisuitzettingen op basis van schulden te voorkomen. Ook door de rol van het zelfstandigenloket binnen de schuldhulpverlening hopen we meer ondernemers te bereiken. En, een op de doelgroep jongeren afgestemde werkwijze, zou ertoe moeten leiden dat ook deze groep beter bereikt wordt.

Daarnaast zijn we gestart met een pilot, waarbij Welsun spreekuur houdt bij het Mensontwikkelbedrijf, waarbij kandidaten ook terecht kunnen met andere zaken. Of dit gaat leiden tot meer aanmeldingen is op dit moment nog niet te zeggen. Met het organiseren van dit spreekuur lopen we vooruit op de vormgeving van het "alles onder een dakprincipe" zoals dat in het kader van de ontwikkeling van de Regionale werkhubs wordt voorgestaan.

Vroegsignalering is een belangrijk instrument bij het vergroten van het bereik. Hierbij hebben we in de afgelopen jaren steeds gekeken wat werkt en wat niet en daar het proces op aangepast, waarbij we steeds blijven zoeken naar manieren om de aanpak effectiever te maken. Zo hebben we kritisch gekeken naar de situatie waarin gekozen wordt voor een

huisbezoek in plaats van een andere contactpoging, waarbij in onderstaande gevallen een huisbezoek wordt ingezet:

- Meervoudige signalen
- Huurachterstanden met een minimaal bedrag van € 400
- Cliënten jonger dan 27 jaar die een zorg signaal hebben gekregen
- Gezinnen met minderjarige kinderen en een schuld hoger dan € 200

En we zijn gestart met een vooraankondiging van huisbezoeken, waarbij we merken dat ook dan mensen hier lang niet altijd voor open staan, waarbij vanwege de arbeidsintensieve aanpak van huisbezoeken daarom medio 2025 gestopt is met het standaard plannen van een tweede huisbezoek.

De pilot, waarbij mensen gebeld worden als er een signaal is van een betalingsachterstand heeft wel geleid tot een groter bereik. Die werkwijze wordt dan ook doorgezet.

Om het doel, contact in 38% van de vroegsignalen, te bereiken is meer nodig. Daarom gaat we kijken naar de materialen die we nu gebruiken en onze werkwijze in het kader van de vroegsignalering. Dit gaan we niet alleen doen, maar in samenwerking met onze 3 samenwerkingspartners.

We nemen deel aan het schuldenloket van de Rechtbank Limburg, waarbij vanuit de rechtbank als er risico op schulden worden gesignaleerd tijdens de zitting, de schuldenfunctionares wordt ingezet. Die maakt als er inderdaad sprake is van schulden en betrokkene wil hulp een afspraak met de gemeentelijke schuldhulpverlening. Omdat dit ook een instrument is om meer mensen te bereiken én het niet arbeidsintensief is zetten we deze samenwerking door.

Soms kan de stap naar een professionele instelling te groot zijn en is de stap naar een vrijwilliger makkelijker te maken. Welsun werkt al voor bepaalde onderdelen met vrijwilligers. Voor de toekomst kijken we of een bredere inzet van vrijwilligers mogelijk is met als doel de drempel tot de schuldhulpverlening te verlagen.

Via onze eigen communicatiekanalen en door aan te sluiten op landelijke campagnes, zoals de week van het geld, blijven we onder de aandacht brengen dat schuld niets is om je voor te schamen én dat er hulp is om de schulden op te lossen. We gaan hierbij kritisch kijken naar de huidige teksten vanuit de vraag of die nog wel aansluiten op wat we in het kader van schuldhulpverlening willen uitstralen, zowel naar de mensen die onze ondersteuning nodig hebben als naar organisaties en netwerken die een doorverwijzende rol kunnen hebben.

c. Spoor 3: schulden regelen en stabiel voor de toekomst

Als sprake is van problematische schulden kan de ondersteuning van de Kredietbank door inzet van de quickscan snel van start. Deze ondersteuning is gericht op het stabiliseren van de situatie, bijvoorbeeld door inzet van budgetbeheer, en het regelen van de schuld. Waarbij twee instrumenten ter beschikking staan. Schuldsanering, waarbij de schuldeisers een aanbod en betaling krijgen op basis van de huidige inkomenspositie van betrokkene en de

Kredietbank de restschuld overneemt. De klant heeft dan nog maar een schuldeiser: de Kredietbank. Het andere instrument is de schuldregeling, waarbij gekeken wordt naar mogelijke toekomstige inkomensgroei en de afbetaling aan de schuldeisers daarop gebaseerd wordt, waarbij het af te lossen bedrag naar de verschillende schuldeisers gaat. In de praktijk is het adagium: schuldsanering, tenzij.

Omdat de aflossingsperiode is teruggebracht naar 18 maanden én er ook vaker sprake is van situatie waarin geen aflossingscapaciteit is en er dus sprake is van een O-aanbod naar de schuldeisers wordt de periode dat begeleiding geboden kan worden tijdens de aflossingsperiode beperkt. Door in te zetten op budgetbegeleiding proberen we klanten voor te bereiden op het zelfstandig beheren van hun financiën. Op het moment dat er geen relatie meer is op basis van de aflossingen kan dat alleen op vrijwillige basis. Op de vraag hoe we klanten binnen boord kunnen houden die hier niet vrijwillig voor kiezen hebben we helaas nog geen antwoord.

d. Spoor 4: duurzaam schuldenvrij

Nazorg is een belangrijk instrument om een duurzame schuldenvrije toekomst te faciliteren. Wat we nu onder andere zien is dat mensen van wie het traject afgerond is gebruik maken van de ondersteuning door Welsun op die momenten dat ze dat zelf nodig vinden. En, voor een deel van de mensen kan dat prima zijn, sterker nog, sommige mensen hebben als ze eenmaal schuldenvrij zijn geen ondersteuning meer nodig. Een andere groep heeft echter langdurigere of zelfs permanente ondersteuning nodig. En ook dat zien we in de praktijk, omdat er ook mensen zijn die aangewezen blijven op bewindvoering. En daarnaast hebben we dat ook van de mensen die gebruik hebben gemaakt van schuldhulpverlening gehoord. Het kunnen blijven rekenen op ondersteuning op dit gebied is van belang om uit de schulden te blijven.

Hier geldt dat we die ondersteuning bieden die op dat moment het meest passend is, waarbij we steeds streven naar de lichts mogelijke vorm en daar ook naar toe begeleiden, voor zover dat voor de klant mogelijk is.

De instrumenten die we op dit moment hebben zijn bewindvoering, budgetbeheer, budgetbegeleiding en ondersteuning door Welsun. Wat we voor de komende jaren willen is het aanbieden van een gestructureerde vorm van nazorg die een aanvulling is op deze instrumenten. Hierbij denken we aan het aanbieden van een programma bestaande uit een aantal individuele gesprekken met een professional met daarna ondersteuning door vrijwilligers bij het houden van overzicht op de financiën.

9 Met wie werken we samen en wat doen zij

In het kader van schuldhulpverlening werken we met drie organisaties samen. Zij zijn ook al in deze notitie benoemd. Voor de helderheid zetten we hier op een rij wat de rol van deze organisaties is binnen de Landgraafse schuldhulpverlening.

Welsun is de organisatie waar mensen in principe binnenkomen als ze hulp nodig hebben, onder andere bij hun financiële situatie. En dan hoeft het nog niet te gaan om mensen die al schulden hebben. Welsun kijkt, vanuit de combinatie met maatschappelijke werk, breed naar de problemen die er op de diverse gebieden zijn en welke hulp daarbij nodig is, waarvan financiën er 1 kan zijn.

Kredietbank Limburg is de gemeenschappelijke regeling waar de specialistische kennis met betrekking tot schuldhulpverlening is ondergebracht. Het regelen van schulden, budgetbeheer- en begeleiding zijn taken die binnen deze organisatie belegd zijn. Maar ook het verlenen van krediet aan mensen die niet bij een commerciële bank terecht kunnen.

ISDBOL draagt zorg voor het beheersmatige deel van de vroegsignalering. Hier worden de signalen verwerkt en opgevolgd door de passende actie, waarbij steeds meegedacht wordt over mogelijke verbeteringen van deze verwerking om het bereik te verhogen.

Daarnaast kijkt ISDBOL in het kader van de uitvoering van de Participatiewet waar mogelijk of er signalen zijn voor mogelijke financiële problemen en verwijst indien nodig door naar de schuldhulpverlening.

De kwaliteit van onze schuldhulpverlening is geborgd door de samenwerking met deze organisaties aangezien Welsun beschikt over certificering van alle processen. De Kredietbank is NVVK gecertificeerd en voldoet daarmee aan de richtlijnen voor goede schuldhulpverlening.

10 Monitoring en financiering

10.1 Monitoring

Landelijk is Ddas (Data delen armoede en schulden) gelanceerd. We hebben al kenbaar gemaakt dat we hier graag op aan willen sluiten, zodat we inzicht krijgen in onze resultaten in vergelijking met landelijke ontwikkelingen. De systemen waarmee onze samenwerkingspartners werken worden ingericht om aanlevering van gegevens mogelijk te maken. Zodra dat gerealiseerd is kunnen we deelnemen.

Daarnaast levert zowel Welsun als KBL per kwartaal een rapportage die inzicht biedt in de verleende dienstverlening en het aantal klanten dat een beroep doet op schuldhulpverlening.

Om de stand van zaken met betrekking tot de gerealiseerde doelen te bereiken gebruiken we enerzijds CBS-gegevens (aantal personen met problematische schulden) en de gegevens die vanuit ISDBOL beschikbaar komen (bereik vroegsignalering).

10.2 Financiering

Van rijkswege is aangekondigd dat er incidenteel en tijdelijk geld ter beschikking komt voor schuldhulpverlening. In 2025 is via de meicirculaire incidenteel een bedrag ontvangen voor de versterking van vroegsignalering. Deze middelen zijn beschikbaar voor de uitvoering van

schuldhulpverlening in 2026 en volgende jaren. Het gaat hierbij om een bedrag van € 47 duizend. Of voor 2026 en de komende jaren inderdaad nog extra middelen vanuit het rijk beschikbaar worden gesteld is begin 2026 niet duidelijk.

De Kredietbank wordt, zoals hiervoor al aangegeven, op 2 manieren gefinancierd. De verbruikslasten vormen hier een onderdeel van, waarbij sprake is van een opneemregeling: hoe meer mensen gebruik maken van de schuldhulpverlening van de Kredietbank hoe hoger de kosten zijn. Maar, alleen door inzet van de Kredietbank kunnen we mensen ondersteunen die schulden hebben en daarmee bijdragen aan ons doel om dit aantal terug te brengen.

Welsun ontvangt jaarlijks een vast bedrag, gebaseerd op hetgeen in de notitie uit 2021 is berekend. Omdat er nu snellere doorgeleiding van Welsun naar de Kredietbank plaatsvindt is met Welsun afgesproken dat ze met 1 fte gaan afbouwen, uiterlijk te realiseren per 1 januari 2027.

ISDBOL ontvangt de middelen die nodig zijn voor het beheer van het systeem voor vroegsignalering en de uitvoering van de 1^e fase hiervan. Hierin treden geen wijzigingen op.

Hiermee zijn onderstaande budgetten gemoeid:

	2026	2027	2028	2029
Kredietbank*	€ 822.908	€ 888.102	€ 878.232	€ 849.531
ISDBOL vroegsignalering	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
licenties systeem	€ 14.544	€ 14.544	€ 14.544	€ 14.544
Welsun subsidie	€ 387.363	€ 317.434	€ 327.370	€ 327.370
SHV ondernemers	€ 53.620	€ 53.620	€ 53.620	€ 53.620
totaal	€ 1.305.461	€ 1.300.727	€ 1.300.794	€ 1.272.094

* obv 1e wijziging 2026 en MJB 2027-2030

In dit overzicht is te zien dat bij Welsun in 2027 sprake is van afname van de lasten. Reden hiervoor is dat de formatie schuldhulpverlening bij Welsun vanaf 2027 met 1 fte is afgenomen gelet op het eerder overdragen van casuïstiek aan de Kredietbank.

Omdat dit plan vertaald wordt in een of meerdere uitvoeringsplannen is nu nog niet aan te geven welke financiële middelen hiervoor precies nodig zijn. Per spoor, zoals opgenomen in hoofdstuk 8, wordt hieronder een globale inschatting gemaakt, waarbij voor de eerste 2 jaar het uitgangspunt is dat de extra middelen die al beschikbaar zijn voldoende zijn.

	2026	2027	2028	2029
spoor 1: voorkomen of klein houden van schulden	€ 12.000	€ 12.000	€ 13.000	€ 13.000
spoor 2: meer mensen met schulden bereiken	€ 9.000	€ 9.000	€ 10.000	€ 10.000
spoor 3: schulden regelen en stabiel voor de toekomst	€ -	€ -	€ -	€ -
spoor 4: duurzaam schuldenvrij	€ -	€ 5.000	€ 8.000	€ 10.000
totaal	€ 21.000	€ 26.000	€ 31.000	€ 33.000

Er worden voor spoor 3 hier geen extra middelen geraamd omdat dit is wat Welsun en de Kredietbank nu al doen én de voorziene groei van dienstverlening door de Kredietbank meegenomen is in de begrotingsstukken van deze organisatie en daarmee als autonome ontwikkeling vertaald is in de gemeentelijke begroting.

De structurele financiële gevolgen zoals gepresenteerd in dit voorstel zullen drukken op de meerjarige exploitatie zoals gepresenteerd in de kadernota 2027.

Bijlage 1

Actielijnen en activiteiten vanuit Nationaal Programma Armoede en Schulden

Actielijn 1: Het voorkomen van geldzorgen

Activiteiten	Concretisering
Bereiken en ondersteunen van werkenden met een laag inkomen	Wetsvoorstel proactieve dienstverlening Bereiken via werkgevers Communicatiecampagnes Maatregelen gericht op meer werkzekerheid
Ondersteuningsaanbod voor (kleine) ondernemers en zzp'ers met geldzorgen	Ondersteuning gemeenten bij verbeteren schuldhelpverlening aan ondernemers met name door ontwikkeling routekaart ondernemers Experiment Belastingdienst en tien gemeenten signalen betalingsachterstanden Ondersteuning programma Ondernemers in zwaar weer, Ondernemersklankbord en OverRood Pilot Saneringskredieten voor ondernemers Ondernemersgericht toegangspunt, aanmelding voor gesprek, advies en doorverwijzing
Financiële educatie	Is onderdeel van het curriculum funderend onderwijs Subsidieregeling 'Financiële educatie voor Onderwijsinstellingen'
Tegengaan niet-gebruik	Zie "bereiken en ondersteunen werkenden met laag inkomen" Subsidie tbv doorontwikkeling voorzieningenwijzer en vergroten bereik

Actielijn 2: Kleine zorgen blijven klein: eenvoudige toegang tot hulp en ondersteuning

Activiteiten	Concretisering
Versterken vindplaatsen	Project "preventie van geldzorgen": versterken netwerk rond vindplaatsen in minimaal 100 gemeenten waar al een netwerk bestaat

	IZA/GALA: afspraken tussen medisch en sociaal domein om verbinding te versterken. In af te sluiten zorg en welzijnsakkoord aandacht voor deze koppeling 2 projecten die subsidie krijgen in samenwerking met Kansrijke start In kader van hervormingsagenda jeugd wordt gewerkt aan convenant, waarbij vanuit SZW ervoor gezorgd wordt dat armoede en schulden hierin worden meegenomen.
Betere vroegsignalering van achterstanden op vaste lasten	Bestuurlijke afspraken om de kwaliteit en proportionaliteit van de vroegsignalering te verbeteren: doel bereik eind 2027 verdubbelen. Tijdelijke middelen gemeenten om in te zetten op meer capaciteit voor persoonlijk contact. Ongewenst uitval van signalen halveren. Verkenning of verschillen tussen gemeenten kleiner gemaakt kunnen worden en of kwaliteit van signalen vanuit schuldeisers meer hetzelfde gemaakt kunnen worden. Hierover afspraken met partijen maken.
Live en onlinehulp: simpel en dichtbij	Een breed aanbod van live & online hulproutes binnen en buiten de overheid Bekendheid van hulproutes vergroten & imago van hulproutes verbeteren Een aanpak om te komen tot een landelijk dekkend netwerk van laagdrempelige financiële dienstverlening
Zorgplicht gerechtsdeurwaarders	Toegewerkt wordt naar een andere rol van de gerechtsdeurwaarder, waarbij in de periode 2025-2028 middelen beschikbaar om deze verandering door te voeren. De gerechtsdeurwaarder heeft dan meer tools voor gevallen waarin iemand zijn vordering echt niet kan betalen. Dan moet het mogelijk zijn om te de-escaleren richting hulpverlening.
Samenhang met andere problematiek	Schulden hangen vaak samen met andere problematiek. Gekeken wordt met name naar kansspelen en de bescherming van mensen tegen de risico's hiervan, in het bijzonder voorkomen van gokschade zoals het ontstaan van schulden. Meer inzet op informeren van kwetsbare groepen en uitbreiden van hulpaanbod.

Actielijn 3: Hulp als het tegenzit: de negatieve effecten van geldzorgen beperken

Activiteiten	Concretisering
Hulp bij de energierekening	Tijdelijke Noodfonds Energie: financiële tegemoetkoming energierekening én wijzen op hulp op huis duurzamer te maken.

Voedsel- en noodhulp	Ondersteuning van verschillende partijen die voedsel- en noodhulp verstrekken. Minder mensen met (verborgen) voedselnood, mensen met voedselnood beter bereiken, mensen eerder in beeld bij gemeenten zodat achterliggende oorzaken van armoede kunnen worden aangepakt.
Kansengelijkheid voor kinderen	Versterken van participatie en ontwikkeling van kinderen om kansengelijkheid van kinderen te bevorderen. Daarom geld aan gemeenten en verschillende landelijke armoedefondsen en maatschappelijke organisaties. Duidelijkheid over een minumpakket aan voorzieningen waartoe ieder kind toegang heeft om zich goed te kunnen ontwikkelen is in ontwikkeling
Versterken en vereenvoudigen van het armoedebeleid (landelijk en lokaal)	Vereenvoudiging van de inkomensondersteuning (o.a. Participatiewet in balans en hervormingsagenda inkomensondersteuning). Uitgangspunt is dat het Rijk de inkomensbasis goed regelt, zodat mensen voor hun inkomen niet afhankelijk zijn van gemeentelijke armoederegelingen. Het Rijk wil samen met gemeenten ervoor zorgen dat het beleid om (kinder)armoede aan te pakken verbetert: oplossingen die de complexiteit en (ervaren) rechtsongelijkheid verminderen én die ruimte bieden voor gemeentelijke beleidsvrijheid en mogelijkheden tot maatwerk. Hoe kunnen regelingen beter landelijk georganiseerd worden en hoe kunnen regelingen eenvoudiger en effectiever gemaakt worden zodat deze leiden tot minder (ervaren) rechtsongelijkheid. Ingezet wordt op concrete producten, zoals het vaststellen van een model-beleidskader voor gemeenten waarbinnen gemeenten het armoedebeleid kunnen vormgeven. Als dit onvoldoende resultaat sorteert wordt verkend hoe wetgeving vormgegeven zou kunnen worden.

Actielijn 4: Meer grip en overzicht: passende dienstverlening voor mensen

Activiteiten	Concretisering
Het integraal schuldenoverzicht	Rijk is met partijen (publieke en private schuldeisers, softwareontwikkelaars en dienstverleners rondom gegevensuitwisseling) in gesprek om te komen tot een ontwikkelagenda voor een integraal schuldenoverzicht. Vraag is welke onderdelen doorontwikkeld kunnen worden met de resterende incidentele middelen.

Verbeteren civiele en publieke invordering: collectief afbetalingsplan, het beperken van kostenoploop, de gratis betalingsherinnering en meer aandacht voor socialer incasseren	de kosten van invordering minder snel moeten oplopen en schuldeisers moeten intensief samenwerken, onder meer door de invordering van het Rijk beter op elkaar af te stemmen en ook publieke en private invordering beter te coördineren. Het collectief afbetalingsplan moet voorkomen worden dat bij samenloop van regelingen iemand onder bestaansminimum zakt én eraan bijdragen dat kostenoploop door individuele schuldeisers wordt beperkt. Hieraan draagt ook de gratis betalingsherinnering en de mogelijkheid om bij verkeersboetes ophogingen kwijt te schelden bij (middelen tot 2029). In kader van sociaal incasseren is een samenwerkingsprogramma ondertekend.
Een overheidsincasso	Streven is clustering van Rijksincasso in 2027 met één gezamenlijke betalingsregeling.
Beschermingsbewind	Er is een brief naar de Kamer gestuurd over het stelsel van Beschermingsbewind, waarin ingegaan wordt op het takenpakket en de beloning van de bewindvoerder, het toezicht op de branche en ontwikkelingen op het gebied van schuldenbewind. Er komt geen wijziging in de financieringssystematiek. Het adviesrecht na instelling schuldenbewind wordt geëvalueerd.
Toegang tot drinkwater en sociale incasso drinkwaterbedrijven	Afsluitregeling voor drinkwater wordt aangepast. Stimuleren van sociale incasso door met aantal bedrijven ambitie hiervoor te formuleren en strategie te bepalen.
De landelijke aanmeld- en pauzeknop	Plan is dat deze in 2027 volledig live is.
Borging beslagvrije Voet/Stroomlijning Keten Derdenbeslag	Inzet is een meer passende berekening voor de beslagvrije voet voor huishoudens met kinderen, stroomlijning van de gegevensuitwisseling en vereenvoudiging van de informatievoorziening.

Actielijn 5: Perspectief voor de toekomst: oplossen van armoede en schulden

Activiteiten	Concretisering
Interdepartementale aanpak gezinnen in een kwetsbare positie	Vijf departementen werken aan een overheidsbrede aanpak rond gezinnen in een kwetsbare positie met kinderen in de leeftijd van -1 tot en met 27 jaar
Aanpak betaalbaarheid energie nu en in de toekomst	Steun bij het betalen van de energierekening, verbeteren positie consument bij betalingsproblemen, benutten arbeidsmarktkansen energietransitie (ontwikkelpad energiehulp), energietransitie voor huishoudens met kleine portemonnee bereikbaar maken.
Professionals voor Maatwerk Multiproblematiek	Dit helpt professionals van gemeenten en landelijke uitvoeringsorganisaties om maatwerk te bieden bij vastgelopen multiproblematiek.

Basisdienstverlening schuldhulpverlening	Het hulpaanbod moet voor iedere doelgroep toegankelijk zijn en in elke gemeente minimaal dezelfde elementen bevatten.
Kwaliteit schuldhulpverlening	Samen met gemeenten en de stakeholders rond de schuldhulpverlening gaan we beschrijven wat we verstaan onder de kwaliteit van schuldhulpverlening, 3 ^e kwartaal 2025 worden scenario's uitgewerkt om kwaliteit beter te borgen bij gemeenten.
Eén helder schuldentraject	Aansluiting tussen minnelijk en wettelijk traject (Wsnp) verbeteren
Wetsvoorstel schuldregelen	In dit wetsvoorstel verduidelijken we wat we onder schuldregelen verstaan en wie dit mag uitvoeren

Bijlage 2

Elementen basisdienstverlening

Fase schuldhulp	Element basisdienstverlening
In beeld	Het gebruiken van een registratiesysteem om samenwerking tussen verschillende hulpverleners te versterken en om doorgeleiding naar professionele schuldhulpverlening te bevorderen.
In contact	De aanmelding voor schuldhulpverlening voor mensen met problematische schulden faciliteren zonder drempels (zonder veel papierwerk).*
In gesprek	Een bewezen instrument gebruiken voor systematische intake en triage bij problematische schulden, zodat het individuele verhaal in beeld komt en er op maat van de inwoner gewerkt kan worden.* Het hulpaanbod is toegespitst op specifieke groepen met problematische schulden (bijv. ondernemers, jongeren, huizenbezitters, andere culturele achtergrond), zodat op maat op bepaalde kenmerken wordt ingespeeld.* Hanteren van maximale doorlooptijden (ook schuldeisers) per processtap.* Het starten van begeleiding vanaf het eerste gesprek.
Rust en overzicht	Het afgeven van een beschikking met een plan van aanpak op basis van triage via bewezen aanpak voor alle hulpvragers waarvoor na eerste gesprek meer dan enkel advies nodig is, zodat inwoner vanuit rust het proces in kan stappen. - Incl. begeleiding en nazorgplan o.b.v. intrinsieke doelstelling en breed toekomstperspectief hulpvrager, vanaf start hulptraject en indien noodzakelijk inzet budgetcoaching, budgetbeheer of schuldenbewind door professionals. - Procesoverzicht met volgende contactmomenten aangepast op hulpvrager. Aansluiten op VISH (deurwaarders doorgeven dat iemand schuldhulp krijgt) en landelijk schuldenpauzeknop.* Het bieden van een begeleidingstraject. Onderdeel hiervan is financiële begeleiding op maat (coaching, training, ondersteuning, budgetbeheer, bewind) waarbij wordt gekeken naar wat iemand nodig heeft.
Plaatje compleet & perspectief	Aansluiten op het Schuldenknooppunt (platform voor gegevensuitwisseling in de schuldhulp), zodat de ontzorgingsplicht wordt vervuld en zo snel mogelijk naar een schuldenovereenkomst gewerkt kan worden. Het bieden van een standaard saneringskrediet met aflostermijn van 18 maanden en waarbij de afloscapaciteit wordt berekend op basis van het vrij te laten bedrag.
Met vertrouwen toekomst tegemoet	Plan van aanpak evalueren en herzien met evt. aangepast aanbod begeleiding en nazorg aan de hand van een meetinstrument.* Altijd persoonlijk contact opnemen met de hulpvrager wanneer sprake is van een terugval.* Het toetsen van vroegsignalen op afgeronde schuldtrajecten in de eerste zes maanden na afronding traject.* Het bieden van begeleiding aan inwoners die een WSNP- traject (gaan) volgen.
Algemeen	Het verbeteren van de samenwerking binnen gemeenten door de inzet van Convenant Lokale Overheid.

Overzicht elementen basisdienstverlening

